

Cercetarea științifică în cadrul teoriei activităților motrice

Activitățile motrice ca domeniu de investigație umană, empirică sau științifică, au constituit preocupări a căror origine se pierde în istoria omenirii. Chiar omul primitiv care și-a construit unelte pentru a vâna mai sigur și eficient, a întreprins măsuri de cercetare pe baza unui plan mental rudimentar sau prin încercare și experimentare ad-hoc, observații care i-au îmbogățit experiența, contribuind, în final, la dezvoltarea sa ca individ și, implicit, ca rasă.

Se cunoaște că nu este de conceput dezvoltarea unui domeniu sau a unei activități social-umane sau a societății, în ansamblu, fără cercetare științifică, motiv pentru care se acordă atât de multă atenție în zilele noastre perfecționării metodologiei specific și creării infrastructurii aplicării sale.

De asemenea, se poate menționa că nu poate fi recunoscută o știință, dacă aceasta nu are un domeniu precis delimitat și nu posedă metode de cercetare specific. Ca urmare, toate științele, teoriile științifice, își perfecționează propriile metode de cercetare, le menționează, creează procedeele particulare, contribuind la descrierea și interpretarea mai profundă a propriilor fenomene și procese. În acest context nici teoria activităților motrice, dacă se dorește științifică, nu poate trece peste această condiție, cu atât mai mult cu cât se află la început de drum și trebuie să demonstreze că are posibilitatea enunțării de ipoteze, că posedă categorii pe care le poate dezvolta, că este capabilă să emită postulate și să realizeze judecăți și raționamente care să introducă teoria elaborată în rândul științelor.

Este de remarcat existența în domeniul activităților motrice a instituțiilor specializate în cercetare. Domeniul la care se face referire este circumscris acesteia: educație fizică, sport, antrenament sportiv, corporală, precum și a instituțiilor universitare specializate în una sau alta din ramurile prezentate, cu specialiști care cercetează domeniul amintit.

Se poate vorbi de o metodologie de cercetare proprie teoriei activităților motrice în condițiile în care obiectul de studiu este precizat și acesta constituie un plan intern cu o structură bine precizată ce pune în evidență relația obiect-metodă. În plan exterior se află celelalte științe cu care se stabilesc relații foarte strânse, chiar de întepătrundere. Aceste științe dezvoltă și ele, la rândul lor, o metodologie specific care poate fi aplicată de domeniului teoriei activităților motrice.

Se poate afirma în această situație că anumite științe, cu aparatul lor metodologic, pot deveni instrumente de cercetare pentru teoria activităților motrice.

Aceasta nu înseamnă că știința respectivă își pierde obiectul. Nu se poate pune problema, să ne imaginăm, că matematica aplicabilă atâtor domenii ale științei ar fi în această situație, în condițiile în care este metodă de analiză și interpretare pentru toate științele.

În acest context se poate afirma că teoria activităților motrice posedă un aparat metodologic propriu ale cărui particularități sunt determinate de specificitatea, formă și structura proceselor și fenomenelor motricității omului. Acest aparat nu este exclusiv deoarece nici nu se poate discuta de așa ceva în cazul metodei. Aceeași metodă se aplică în mai multe științe, de exemplu: observația, modelarea, experimentul nu-și părăsesc schema logică de aplicare, în schimb fenomenele implicate în analiză și logica internă a obiectului transformă metodele în elemente proprii.

În concluzie, teoria activităților motrice posedă o metodologie proprie de cercetare și și-a integrat în sfera structurală de ansamblu metode, tehnici și teste, conforme logicii interne a obiectului său de studiu.

Natura cercetării în domeniul activităților motrice

În funcție de natura cercetării, se stabilește și particularitatea folosirii metodelor într-un domeniu sau altul. Cercetarea științifică ține seama, în primul rând, de natura domeniului pe care îl investighează, de caracteristicile sale, de complexitate, de gradul de dezvoltare a cunoașterii și altele. Activitățile motrice, având în vedere că au în centrul preocupărilor omul, intră în sfera de cunoaștere a antropologiei și, ca urmare, se deschide fereastra spre o perspectivă foarte complexă. Dacă omul este o entitate bio-psiho-socială, apare complexitatea abordării din punct de vedere umanist. Dar omul mai poate fi interpretat și ca fenomen analizat prin metode exacte, obiective sau privit ca system cybernetic. Numai aceste caracteristici ne oferă imaginea complexității cercetării științifice în domeniul activităților motrice.

Cercetarea este considerată a fi:

- **Sistematică**- orice proces de cercetare, fiind un proces profund rational se desfășoară în etape, în sensul că trebuie identificată întâi problema. Caracterul sistematic al cercetării în domeniul teoriei activităților motrice este dat și de inventarierea problematicii și clasificarea acesteia după diferite criterii, încât pe de o parte, să fie posibilă delimitarea problemelor, iar pe de altă parte, să se favorizeze interpretarea în sistem și implicit transferul de informații.

- **Logică**- la baza cercetării stă logica, judecățile și raționamentele ipotetice și deductive, utilizarea corectă a axiomelor, a procedeelelor statistice. Cu alte cuvinte, interpretarea datelor recoltate din observații sau măsurători trebuie să îndeplinească cerințele determinismului logic și să favorizeze extragerea unor concluzii veridice, verificabile sub alte forme, prin alte cercetări de diferite tipuri. Activitățile motrice, prin diversitatea lor, oferă un câmp deosebit de vast de investigații.

- **Localizată-** cercetarea din domeniul activităților motrice se poate limita la investigarea unor acte și acțiuni motrice singular sau la un singur subiect care reprezintă anumite caracteristici, constituind ceea ce este denumit studiu de caz. Analiza mai multor studii de acest fel poate favoriza generalizări-extinderi și relații la clase de subiecți.

- **Repetabilă-** de cele mai multe ori o cercetare, pentru a oferi forță concluziilor sale, se repetă în aceleași condiții pe aceiași subiecți, după care prin procedee matematice se compară cele două serii de concluzii pentru a vedea gradul de confidență și fidelitate a instrumentelor folosite.

- **Interdisciplinară-** caracterul interdisciplinar rezultă din însăși trăsăturile activităților motrice și ale teoriei acestora. Având în vedere că mișcarea umană este rezultatul unor procese biologice, mecanice, psihologice, cu scop de adaptare, integrare și dezvoltare și abordarea problematicii trebuie făcută polidirecțional, datele se vor analiza din mai multe puncte de vedere, iar concluziile vor purta amprenta condiționării interdisciplinare.

Cercetarea activităților motrice a fost multă vreme desfășurată cu mijloace specifice științelor biologice. Medicina era cea care prin metodele și instrumentele sale explica mișcarea omului. Mai târziu, s-a diminuat ponderea cercetării din punct de vedere biologic crescând preocupările de cercetare din unghiul pedagogiei, mai ales în direcția educării mișcărilor, al învățării și perfecționării acestora. În ambele etape, rolul metodelor matematice de prelucrare și interpretare a fost important. Acum, se poate aprecia că acestea se aplică în mod corespunzător temelor și la nivelul de înțelegere la care metodele au fost elaborate. În prezent, cercetarea activităților motrice a căpătat, indiferent de nivelul de realizare al lor, valențe interdisciplinare necesare, situație generate și de existența mijloacelor electronice de recoltare, sistematizare, stocare și analiză a datelor. Tehnicile moderne de procesare a informațiilor a făcut posibilă nu numai recoltarea simultană a unor date de naturi cu totul diferite, dar și prelucrarea și interpretarea lor în sistem, cu elaborarea unor profile interdisciplinare.

- **Ameliorativă-** în cele mai dese cazuri cercetarea din domeniul activităților caută să optimizeze substratul mișcării, mișcarea în sine sau efectele acesteia asupra mediului. Prin intervențiile sale, cercetarea trebuie să ducă la dezvoltarea activităților motrice, la perfecționarea proceselor de învățare prin validarea unor strategii determinate pentru eficiență.

- **Empirică-** cercetătorul, pentru a-și elabora ipotezele, se documentează și investighează date prin observații. În baza acestor date cu caracter obiectiv, se elaborează strategii, se iau decizii ce privesc desfășurarea cercetării sau ameliorarea unor acțiuni sau activități.

Numai din trecerea în revistă a acestor caracteristici se va desprinde că problematica abordată în cercetarea activităților motrice este extrem de variată, implicând aspecte teoretice și practice care orientează și instrumentează acțiunile.

Tipurile de cercetare în teoria activităților motrice

Tipurile de cercetare descrise de metodologia generală a cercetării științifice, se regăsește și în domeniul teoriei și practicii motricității. În acest sens, se poate vorbi de existența unor limite constituite pe de o parte de cercetarea aplicativă și pe de alta de cercetarea fundamentală (după Thomas și Nelson). La acestea, M. Epuran adaugă cercetarea de dezvoltare și asistența științifică, care privește procesul invers, de trecere de la fundamental către aplicativ.

Se poate preciza că cele două tipuri de cercetare nu pot fi precis delimitate și se poate spune că mai potrivită este trecerea de la fundamental la aplicativ.

Cercetarea fundamentală urmărește elaborarea unor explicații pentru procese și fenomene sau caută să desprindă legitățile după care se desfășoară activitățile motrice, ca apoi să generalizeze și să caute să le aplice în anumite situații tipice ori atipice. Aceasta abordează probleme teoretice, se realizează în laborator și nu poate fi aplicată imediat. Rezultatele cercetării teoretice se aplică în perspectivă. În domeniul activităților motrice cercetarea fundamentală vizează legitățile mișcărilor, eficiența acestora, caracteristicile mișcării și calitățile lor, cu întreaga problematică implicată de evidențierea sistemului aptitudinal și amplificarea acestuia, rolul conștiinței în motricitate.

Cercetarea aplicativă răspunde unor probleme imediate, prin aplicarea cunoștințelor acumulate potrivit situațiilor în cauză. În consecință, aceasta este o cercetare concretă, desfășurată în condiții date care oferă soluții utilizabile imediat. Acest tip de cercetare se constituie ca o continuare a celei fundamentale.

Raportul dintre cercetarea fundamentală și cea aplicativă, ponderea uneia sau alteia, sunt reunite în expresia-validitate ecologică, care vrea să evidențieze că nici unul din cele două tipuri nu sunt pure. Nu există numai cercetare aplicativă sau numai cercetare fundamentală. De asemenea se impune ideea echilibrului dintre cele două tipuri existente.

Pe lângă caracterul interdisciplinar, cercetarea din domeniul activităților motrice este de sinteză: aplicativă, fundamentală, antropologică, probabilistică, cauzală și enumerarea ar putea continua. Toate acestea sunt specifice studierii mișcării umane, dar și omului în mișcare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Epuran, M., Metodologia cercetării activităților corporale, Vol I-II, MTS, ANEFS, 1994.
2. Dragnea, A., Valorile morale ale sportului sfârșitului de mileniu, văzute din perspectiva eticii olimpice, București 1997.
3. Mociani, V., Manos, M., Vișan, A., Gimnastica ritmică sportivă-conținutul și metodică elementelor tehnice corporale, Vol I., ANEFS, București, 1996.

4. Georgescu, F., Cultura fizică-fenomen social, Ed. Tritonic, 1998.

Constantin COCA

Liceul Tehnologic „Simion Leonescu” Luncavița, județul Tulcea